

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön december 20^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

Szerencsés vállalkozat.

(Franczia novella.)

Paris környékének egyik legigézőbb pontján diszelg egy csinos mezei lak, mellyben a' tulajdonos, bizonyos gazdag tőpénzes az évnek kellemesb részein át tartózkodni szokott. Nehány nap előtt egy cabriolet álla-meg a' park rostélykapujánál. A' kocsiból egy ifjú szökött-ki, kinek finom öltözete 's fesztelen taglejtései eléggé bizonyíták, hogy a' pénzsarnokban és Tortoninál otthonos. Biztos kézzel rántja-meg a' csengetyűt, magát jelenteti, 's bebocsáttatik. Affectált hanyagsággal nyult-el a' házi ur háló köpönyegben és papucsban a' kereveten, egy pompásan butorzott szobában; mert L — r urnak semmi érzéki fogalma sincs a' falusi életről; ő Parist magával viszi mezei lakába is; minthogy nézete szerint azon gyönyörök, mellyek változatosságuk és különféleségük által az élet körét tágas-bitják, falun még nélkülözhetlenebbek mint városban.

„Ön bizonynyal fáradt; foglaljon helyet!„ — monda L — r belső kellemérzetével egy falun tartózkodó olyan embernek, ki előtt a' városról jött arcz mindig kedves jelenet.

„„Ön szives lesz megengedni — mond az ifjú, egy karszékre ereszkedve — hogy háborgatom és börzei tervek 's haszonkémlésekkel alkalmatlanokodom. De az ügy, melly felett önnel értekezni kívánnék, olly fontos, a' községre morális, a' vállalkozóra pedig nyeresényessége tekintetéből olly sürgetős, hogy ön alkalmatlanokodásomért bizonynyal megengedni 's nekem egy pár percznyi időt feláldozni fog.““

„Legyen, halljuk!“ — mond a' tőpénzes, lábait keresztbe vetve, 's nagyvirágú hálóköpönyegét azok felé vonva.

A' fiatal haszonkémlő következőleg kezdé szavait: „mult században még a' kétség, a' scepstis, uralkodott; meggyőződve senki

sem volt semmi felől. Ki hitte volna akkor, hogy illy hirtelen jövend egy kor, melly, ki tudná elmondani, mit nem biztosít és mi-ben nem biztosittat? Tizennyolczadik században mindent összezavartak az emberek, mindenben kétkedtek; tizenkilencedikben sem-miben sem kétkednek, mert semmit sem biznak a' pusztá fatumra. A' mentesítés az, mi a' világba rendet és egységet hoz. A' börze embere kormányozza a' sorsot, az az, a' világ -kormányzó főbb lényt is. Mit nem mentesítnek mindent időnkben!? Az életnek minden percze, sőt még a' halál is biztosítható. A' mentesítés si-ron tulra is átvihető: az ember mentesítheti jövendő életét is — ha a' „Père la chaise“ cziinteremben sirkövet emeltet magának. Mi több, a' házasság élet kellemetlenségeinek mentesítése is tervben van; és ennek létesítése, úgy hiszem, az emberiségnek legtöbb javára lenne. A' romaiak pályadíjat tettek a' házasságra; igaz, hogy ők még hátra is voltak a' mivelődésben. Ki rózsákat akar tépni, nyesse-le előbb azoknak töviseit, vagy legalább biztosítsa ujjait a' szúrások ellen. Sőt azt is rebesgetik, hogy R. urak korona-mente-sítő társaságot szándékoznak alapítani, mellynél a' miniszterek 's főbb tisztviselők megbukás ellen mentesíthetik magukat. Szóval, a' mentesítés véleményem szerint megoldandja azon társaságos fej-tményt (problema), mellyre Fourier, St. Simon, Owen 's több má-sok siker nélkül törekedtek.“

„Hova czéloz ön hosszas előzményével?“ — kérdé a' tőpénzes száraz, éles hangon, melly úgy hangzék a' fülnek, mint midőn egy marok tallért zsákba vetnek.

„Csak pillanatnyi türelmet kérek 's azonnal —“

„Ön jól tudhatja — szól közbe a' tőpénzes — hogy mihez én kezdeni akarok, annak szilárdnak, létbelinek 's kézzel foghatónak kell lenni;“ — és minden szónak jelentő súlyt adott.

„Éppen ezeken alapszik tervem is!“

„No csak ki vele hát, minden szószaporítás nélkül!“

„Igen, de a' dolog már magában végetlen gyöngéd természe-tű, és így —“

„Látom, hogy itt mentesítés forog kérdésben. Tehát, mit akar ön mentesíteni?“

„Ha már csakugyan csupaszon kell kimondani, hallja hát: fiatal hölgyeket a' legkellemetlenebb dolog, pártában maradás ellen.“

„Hm! — mondá a' tőpénzes, 's háló köpönyegét, melly előbbi tü-relmetlensége közben szétlebbent, összehúzta — a' gondolat nem rossz.“

„Hogy minden fiatal hölgy férjhez menni kíván, senki sem tagadhatja; e' szerint mindnyájan mentesítendik magukat, 's a' vál-lalkozatot rövid időn fényes siker koszorúzandja.“

„Mind jó, mind helyes; de miként gondolta ön a' díjak iránt rendelkezni?“

„,,Azok, mint magában úgy is értetődik, szépség, vagyon, miveltség 's magakadveltetés szerint fokozandók; mert nem minden mentesítendőnél leend arányos a' pártában maradás valószínű- vagy valószínűtlensége. 'S a' mentesítés ideje sem mindnyájára egyiránt alkalmazható; némelyek husz, mások huszonöt, ismét mások harmincz 's hébe korba egy egy harminczötödik évkorukig mentesítettnek. Ha a' mentesített határozott idejének lefolyásaig sem mehet férjhez, a' kárpótlás kifizettetik neki; 's nem ritka eset leend, hogy e' kárpótlékul fizetett pénz jegypénzzé fog válni, mely a' pártában nyögőnek férjet hozand.““

„Fölséges terv! de hogyan tovább? Magának tartandja-e a' társaság azon jogot, mi szerint mindennek meghagyatik, hogy a' biztosítottak a' határozott idő lefolyása előtt férjhez menni iparkodjanak?“

„,,Természetesen; miként is engedné magát azon jogtól megfosztatni, hogy védenceit boldogokká tegye? A' társaságnak lesznek tőzsér, közbenjáró, hajhász, kerítői; a' társaság semmit sem hagy megkisértetlenül, csak hogy biztosítottjainak fejkötőt szerezhessen. Kárpótlás fizetésére csak elvétve kerülend a' dolog, 's éppen ezért lehet a' vállalkozatot nyereséyesnek mondani!““

„Igy természetes, hogy mindig a' társaságnak lenne haszna.“

„,,Szörnyű haszna és semmi vesztesége! csupán ezen haszonkémlést lehet olyannak mondani, mellynél egy fillér sem kockáztatik! Ha az életet biztosítjuk, nem szegülhetünk ellene, hogy az emberek meg ne haljanak; ha a' házakat gyuladalom ellen mentesítjük, nem gátolhatjuk-meg, hogy azok le ne égjenek; alapítsunk tengeri kárpótlást, nem hátráltathatjuk a' hajóknak elsüllyedését vagy szirthez csapódását; biztosítsunk katonasághoz vitel ellen, nem gátolhatjuk, hogy rossz szám ne jöjön-ki; de ha pártában maradás ellen biztosítunk, védenceinknek szerezhetünk férjeket.““

„'S hogy a' társaságnak egy csapat tekintetben álló férjfiakat u. m. jogvédek, orvosok, journalisták, kereskedők, gyárnokokat kell zsoldjában tartania, kiket a' fiatal biztosítottak szívei elrablására játékanál parasztokként (peons) használhasson, kérdésen kívül van.“

„,,Természetesen; hisz' különben nem lehetne boldogulni; bizza csak reám magát.““

„Legyen, én ön embere vagyok! De a' dolognak titokban kell maradni, semmi láрма, semmi kérkedés, semmi részvény! Ez utóbbi már úgy is olly elkopott dolog, mellyen senki sem kap. Sem-

mit ki nem fecsegni, a' dologhoz óvakozva fogni, nem henyélni, ezek a' célhoz vezető rugók!"

„Semmit se aggódjék! Önnek érdeke enyim is.“

„Helyesen, tehát a' társaság alapítványi oklevelét, mihelyest elkészült, hozza ön hozzám. Én tehát előlegesen 500.000. frankot ajánlok; kezdeni úgy vélem, elég. Ön pedig egész kitelhető munkásságát adja részvényül; a' nyereményen osztozunk. Ebből csak láthatja ön, hogy nem vagyok önhaszonvadászó.“

(Lége következik.)

Az én bekesem.

(Vége.)

Télhó 31-én.

Tegnap virradóra álltam-meg, lovastól fejérre deresedve, azon ajtó előtt, mellyen nem rég vérző orral ballagtam-be, 's azon gondolatra, hogy most ismét tépett szivvel lépem-át küszöbét, jeges felhőként zörögtem-fel a' csarnokon. — Mindig hatalmas kábitó 's vakító rokonoknak hallottam a' maszlagot, belémmagot, rossz gombát, szerelmet: mi csuda hát?! ha ez utósó engem is vakon vitt-át a' konyhán, némelly előrakott edényeknek bagariám általi vég-veszélyével. — Még egyszer, kedves uram bátyám — szólók alhangú „jó reggel“ után — bátorkodám ezen irat magyaráztatása végett megjelenni — az épp' ekkor érkezett hidegségem ellenére is vidám Nellihez — és hogy önnel kis hugocskám, minekelőtte indulnának, egy pár szót válthassak. — Öregünk olvasott; — negyedikben hat; nyolczadikban tizenhárom; tizenegyedikben öt 's a' t. — R ö g i A n d r á s számadó. —

Egymásra szögözött szemekkel bámulánk, — de hogy is ne? számadónk juh-vész-jegyző irata volt. — „Engedelem — kezdém — az inneni levél zavarodott jöttömnek oka.“ — „Engedelem az én részemre — szólt közbe jövén Nelli — gyengeségemért — hogy egy kis folyó is sebesen ragadja, gondolám — vonzódásainknak olly körülmény lehet próbaköve, mellyen más felingerlett indulatok is harcosan jelenhetnek meg, mellyeknek szelidítésével vagy leküzdésével nyerhetik-el az igaz czímet. Én is illyet választottam, midőn két egyszerre készült, 's éppen külczinre várakozó iratok mellől keresett okokkal szóllitván-fel kedves atyácskámat, a' kis közben megtehetém levélcserémet; a' Sárreitihez irányzott indult, a' másik mindeddig nálam lappang.“ — Bámulok meg bámulok; szám kevés a' bámulásnak. — Atyánk elkomolyodott: de tudod, hogy hol én vagyok, kevésb ideig tartó ott a' komolyság, mint aprilisi ború.

De halljad a' csere valódi okát. Nehány barátnémet üze ujság-vagyuk Nellim felköszöntésére, többnyire nagyvezérök, Légvári Apol-

lonia, hurján pendülőket. Kemény ítélet támadt szegény fejem felett; az első világtól elmaradottnak neveze; — kaczagva emlité a' második, hogy engem egy izben szántani látott. Az igaz, hogy ez többször is megtörténik: de egyre — körtvés dülönk bennire — különösen emlékezem, hol egy hintóval — alkalmasint e' volt a' legelső jó Mátyásunk lábfájdalmát engesztelő — két szomorú szürke ballaga-el. Ingyen sem gondolám, hogy ebben is gúny vándoroljon; no de nem csuda, nem hallhatott Cincinnatesről. — „Ki a' korszellemtől önként marad-el — mond Polti — hideg az az iránt; nem doboghat hát hön szive egyes tagja felé is, mit főképp' a' tetsz-vágy kigunyolásával nyilvánít; ottan-ottan mutatkozó gerjedelme szalma-láng, vagy egy kis téli napfény. Az is igaz, hogy némelly korszelleműektől el vagyok maradva, mint ki ős apámnak csak egy kerti kény-kunyhóját sem hagyom pusztulásnak; ki füstölt sódor, sült kácsa mellé, magam is étvágygyal ülök; ki fával nem zsirral tüzeltek: de azért szivem helyén dohoghat, lángja nem mindennapi; tulságos ábrándok nem foszthaták valódi becsétől, 's végetlen tengereken keresztül is kezet nyújt rokon tárgyának.

E' volt diadalt ígérő Nellim cseréjének fő oka; nem is „bekes“ hanem békes boldogságról szól az irat; hja! de ha vak a' szerelem?

Elég hozzá, atyám tuskés völgyre hajtata-ki öreg istállónkból jármosainkat; új kazalt kezdete, bár melly paripa étvágyát elégitendőt; most üritenek harmadik szobát nagy ebédlőnk mellé; konyhánkban egész törökmuzsika zeng; 's mint a' körülmények mutatják, minden igaz barátoddal, kik egy eldődös lakomától nem iszonyodnak, mához egy hétre szívesen meghivhatlak.

Azt mondják bajtárs! hogy a' lányka piperéivel, az ifjoncz barátságával hagy alább, mihelyt párfrigyre lép. Meglehet: de én az leszek ezután is, a' ki voltam. — Bal hirből ismert szépeimnek lakomám legyen — ha kéréssem elfogattatik — ismeretségi kulcsok, melly által egy magyar udvar szokásait, magyar sziv tiszta törekvéseit lehetőségig legyenek tapasztalandók, 's engemet kedvező ítéletökre méltatandók; ti nektek pedig olly kedves éldeletű jelen, mellyen bizonytalan jövődönknek barátságos körbeni használása állapittassék, 's valahára bekesem a' kemény vád alól felszabadíttassék. — Méltán és ohajtom ez utósót; mert:

Ha miatta köz figyelmmű tárgy nem leszek, világlátásra senkitől sem serkentetem; néném is hallgatván, maradok; ha nem, megyek: még most is előbbi ridegségemben vagyok; — vagy ha kósarat nem eszközöl, létem boldogsága csorbát szenved; ha nincs, tán kétszer zuzom össze csontjaimat.

Azonban nem is figyelmeztetélek, közlötted-e valakivel leveleimet, mint a' mellyek őszinte vallomások levén, csupán a' nevelő hirt ohajtották megelőzni. El is tedd rejtekedbe ezeket, 's majd a' párvágy lángot élesztvén sziv-kandalódban, annál olvasd újra őket: akkor, hiszem, nem lesznek olly különczök kalandjaim, mellyeket részint a' szerelem okozott, részint az én bekesem.

SZÜCS KÁROLY N. Győrből.

HAZAI HIRLELŐ.

Levél Pápáról. — Télelő 20-dikán. — A' pápai casino részvényes társasága m. Széchenyi István gróf urnak képét részint más casinók példájára, részint pedig a' köz tiszteletet érdemlő, nagy lelkű 's honunknak minden tekintetben sokat áldozó férjfiú iránti hálatiszteletből, 120 pengő forinton meghozatván, annak ünnepélyes felfüggesztése a' casino olvasó teremében ma történt, 's ez ünnepélyt részint idegenek jelenlétökben fényes lóránt, lakoma 's hanga-üdvözlések zárták-be. A' képnék ünnepélyes felfüggesztését casinónk nagy gyűlése előz-e meg, mellyben t. Stettner György törvények professora 's a' magyar tudós társaság r. tagja ékes zengzetű magyar beszéddel, a' jeles grófnak érdemeit magasztalóval, lép-e meg az örömteljes hallgatókat.

PARÁICZ IVÁN.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Az új évi kívánatok felváltása ügyében a' budai 's pesti jóltevő asszony-egyesület legközelebb nyomtatott felszólítást bocsátott-ki a' budapesti emberbarátokhoz, minél fogva figyelmeztetvén a' mult tavaszi gyászos esetre, melly két városunknak most is sinlődő szegényeit érte, egyzersmind felszólítja a' közönséget, hogy a' számos szegények' szükségeinek enyhítésére Budapest t. lakosai sziveskedjenek az új évi köszöntések felváltása díjában, valamint már mult években történt, kegyes adományképpen járulni, melly nagy lelkűségi bizonyítvány legalább 12 ezüst krt. felülhaladjon. Ennek lefizetését és a' kegyes adakozók neveinek beiratását elfogadják: Budán a' várban, országuton, Krisztina- és új-városban a' t. plebanus urak; a' vizi városban Wagner Józ. gyógyszerész; Boor Henrik posztó árus, Schluger Józ. bíró ur; a' tabánban Ráth Péter gyógyszerész és t. Vitkovics János görög n. e. plebanus ur; — Pesten a' belső városban Török Fridr. fűszeráros (váczi utsza, kék egyszarvúhoz), Forster Laj. fűszeráros (Sebestény piac), Heinrich Sámuel fűszeráros (hatvani kapu mellett, fekete elefanthoz), Pentsch Gáspár fűszeráros (az ágostai egyház iskola-épületével szemközt, fejeér kutyához), t. Láng Mik. evang. lelkész, t. Margó György görög n. e. plebanus (Leopold utsza), t. Marramathy Józ. görög n. e. plebanus, és Kanitz M. L. nagy kereskedő ur (nagy hid utsza); — Leopold-városban t. Simunchich Ign. plebanus, Antmann Ferencz fűszeráros ur (vásárpia), 's a' nemzeti és kereskedési casino; — Terézia városban: t. Wohldrann Ján. plebanus, Gömöry Kár. gyógyszerész, Halbauer Józ. fűszeráros, Pekárik László fűszeráros (isteni szem cím alatt) mind a' királyutszában; Vranics Ign. gyógyszerész kerepesi uton, és Bach Józ. ur, israelita lelkész; — József-városban Frübauer Fer. gyógyszeráros

(szénapiacz), és Wippel Fer. bíró ur; — Perencz városban Wiedeman Fer. bíró ur, a' soroksári utszábau. — Az adakozók neveinek nyomtatott lajstromai megkaphatók ugyan ezen uraknál, 's Budán a' várban Stern Mórícz polg. könyvkötő ur boltjában.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Tengeri sas. Potsdam mellett a' pávaszigeten egy fehér fejű tengeri sas látható, mely következőleg került kelepcebe. Kiterjesztett szárnyakkal 's bámulatra ragadó könnyűséggel lebegvén e' sas a' vizek felett, egy tokot pillanta-meg, melyre azonnal le is csapott villám-sebességgel. Azonban a' bátor vadász sokat bizott erejében; a' tok nehezebb volt, hogy sem a' vízből kiemelhetette volna; a' tok pedig nem volt elég erős, hogy a' sást magával a' mélybe ránthatná, 's így kilőtt nyilvesszőként illant tovább a' viz felületén. Kiterjesztet szárnyakkal ült felette a' sas, és az így haladók egy kifeszített vitorlájú hajóhoz hasonlítanak. Nehány halász látván e' ritka jelenetet, sajkára kapott, és mind a' sást, mely mélyen bevágott körmeit a' tokból ki nem fejthető, mind a' tokot kézre keríté.

KÜLÖNFÉLE.

Fölfedezett csalárdság. Bizonyos braunschweigi sütő ablaka aljába nagyító üvegeket rakatván, melyek a' kenyeret és zsemlyét sokkal nagyobbak láttaták, mint volt, magához csábítá az embereket. Minthogy azonban a' kenyér, mihelyest ára lefizettetvén a' vásárlónak kezébe jutott, szembeszökőleg összezsugorodék, az optikai csalárdság lassanként napfényre jött, 's a' találmányos eszű sütőnek, ki különben másnak sütött, most a' börtönben sütnék kenyeret.

Furcsaságok szemléje.

Rendezi Pipiske.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

79.) Derék legény. — „Gyuri te! micsoda idő van oda ki?“ — kérde X. ur a' szobába jött legénytől. — „Bizony nem tom én, téns uram; mert úgy esik, hegy fel sem nézhet az ember!“ — felelt Gyuri.

80.) Furesa látogató-kártyák. — Bizonyos szatócs annyira meggazdagodott, hogy végre egy jó házból származott nő ment hozzá házas-társul. Kézfogó után kedves nejével meglátogató magas rokonait, 's többek-nél, kik otthon nem valának, következő iratú 's neje tudta nélkül metsze-tett kártyákat ada-át: „feleségem a' férjével!“

81.) Körmön font fölírás. — A' l-i temetőn ezen egyszerű föl-íráshoz: „Itt nyugszik Nics!“ — valami pajkos jurista következő szavakat ragasztá:

Kit a' halál bics

Kája levágott.

82.) Áldott phlegma! — János ablakon önté-ki ura mosdó edé-nyét, és szerencsétlenül éppen egy arra kőriczáló piperkőczőt keresztelt vé-gig a' szappanos lével. — Ez pittogott pattogott, de János egész phlegmá-

val csak ezt mondá: „Tán azt gondolja c s u k o l á d é v a l fogom lenni?”

83) Rendez-vous. — „Hol látjuk egymást kedves pajtikám?” — kérde egy kerek barkójú bajsztalan szélpál faluról érkezett hajdani tanuló társát. — „Majd ott kinn a' bornyúvásáron” — szólla bajuszát simogatván a' talpra esett magyar.

EMLEKMONDÁS.

Nemesis.

Ezt hamar, azt később, de eléri az isteni bosszú
Mindeniket, bár a' vádlót titkolja magában,
Bár mint képmutató, szentséggel csalja az embert.

HORVÁT ENDRE után —

Hit. Remény. Szeretet.

Erőt — — a' hit ad
Ösvényt a' szép remény mutat;
De győzni egy tud csak velem.
Te vagy, te vagy hű szerelem.

SÁRKÖZY után K. H. J. K.

Észmorzsák. Közel sirjához az olly ifjú, kinek arcát szemere lobbantott hibái nem biborozzák-meg.

Felzudult indulatjokon uralkodni nem tudókat hajlandó volnék gőz-székérhez hasonlítani, melly mindent, mi elébe állni mer, fatörzsön kezdve marhacsordaig, saját kárával is összemorzsol.

HÁBOR N. Enyedről.

Tagrejtvény.

(Két tag.)

Ősi magyar vállat diszített az egész: de madár-lak
Végseje. Nem látszik elseje soh' egyedül.

PÉNZES JÁNOS Aradról.

Előbbi rejtvény: a gár

Figyelmeztetés. — Ez ének utolsó hónapja feltűnőn, e' folyóirat mind távolabb lakó mind budapesti t. cz. pártfogóit tisztelettel figyelmeztetjük, hogy lapjaink jövő 1839-ik évi számaira az előfizetés általánosan megnyitott. Minel fogva kérjük a' t. pártfogókat, méltóztassanak akár postán, akár Pesten a' kiadó hivatalban folyóiratunkra már most megtenni az előfizetést, nehogy elkésven a' rendelés, minthogy részint a' borítékok nyomtatása hamar meg nem eshetik, részint a' szerkesztőnek nem adtnak tudtára azonnal az elkészített rendelesek, a' t. előfizetők félbenszakasztva 's ohajtásuk ellen későbbben kapjak új évi lapjaikat. — Jövő évi lapjaink valamint eddigi alakjokban és díszükben maradnak-meg, úgy eddigi szerkesztők szilárd elveit is viselve folyvást finom velin papiroson, 's a' szokott képekkel jelennek-meg. — Az előfizetési díj félévre postán 6 ft. — helyben boríték nélkül 5 ft. — borítékkal 5 ft. 24 kr. ezüst pénzben.

Szerkesztő Mátray Gábor, halpiaczon alul, a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.